

INHOUDSOPGAVE

<i>Van de redactie</i>	2
<i>Van de bestuurstafel</i>	3
<i>Werkgroep landbouwwerktuigen</i>	4
<i>Een zuivelfabriek in lockdown (2)</i> Over het reilen en zeilen in de Ruurllose stoomzuivelfabriek na dolle dinsdag. In dit tweede en laatste deel werpen we een blik op de laatste oorlogsmaanden waarin het melkrijden een hachelijke onderneming wordt.	5
<i>Broedsneegers in Ruurlo</i> Een oud liedje, waarschijnlijk afkomstig uit Ruurlo, om mensen uit te nodigen voor de bruiloft. Opgetekend door Prof. J.H. Gallée (1847-1908).	7
<i>Het leven in Ruurlo 100 jaar geleden (11)</i> Naast de onvermijdelijke ongelukken en overtredingen ook aandacht voor het filmpje 'Het leven in Ruurlo in 1921'.	8
<i>Het 'Gecksgoed' of 'De Geck' in de jaren zestig</i> In het eerste nummer van dit jaar verscheen het artikel 'Over kerfstokjes en het Gecksgoed'. Jaap Uenk, geboren op deze boerderij, beschrijft de gang van zaken in de jaren zestig.	13
<i>November slachtmaand</i> Vroeger werd in november aan huis een varken geslacht voor eigen consumptie. Als kind was je er bij.	14
<i>Frans Roeloffzen</i> Een artikel, afkomstig van onze zustervereniging in Heino, over pater Frans Roeloffzen, die in de tweede wereldoorlog in Ruurlo een belangrijke rol speelde bij de opvang en begeleiding van evacués.	16
<i>De familie de Vente (9a)</i> Lubbert Erick Arendszoon to Vente bezwijkt in 1640 (ongeveer 34 jaar oud) aan de pest, en laat na zijn vrouw en vier kinderen. Hoe gaat het verder met de oudste zoon Erick te Vente, ged. te Ruurlo op 18 april 1636?	18
<i>Wateroverlast</i> Niet alleen een actueel probleem.	20
<i>Woordzoeker</i>	21
<i>Sponsors</i>	22
<i>Colofon</i>	24

VAN DE REDACTIE

Zoals u nu op de voorkant kunt zien, hebt u nummer 149 van 'Onder d'n Kroezeboom' in handen. Hoe we aan dat getal komen? Het blad startte in 1984 met twee uitgaves en vervolgens verschenen er elk jaar vier nummers.

Dus onze berekening was $2 + (36 \times 4) + 3 = 149$.

Door de jaren heen is er, naarmate er technisch meer mogelijk was, wel regelmatig iets aan het uiterlijk van het blad veranderd. Ook nu was er al een poosje de wens bij bestuur en redactie om ons kwartaalblad eens in een nieuw jasje te steken.

Dat proces raakte in een stroomversnelling door het onverwachte faillissement van de drukker. Een nieuwe drukker? Dan ook maar meteen werk maken van een flinke opfrisbeurt. We zullen hier niet alles noemen wat er veranderd is. U kunt dat zelf ontdekken. Tegelijkertijd is er ook nog veel hetzelfde gebleven. Want zoals het leden van een historische vereniging betaamt: waardevolle zaken uit het verleden gooi je niet zomaar weg, die wil je bewaren en koesteren. De redactie is wel heel benieuwd naar de reactie van de lezers op het nieuwe jasje van 'Onder d'n Kroezeboom'!

Nu gaat het bij ons blad niet alleen om het uiterlijk, maar ook om de inhoud. We willen het liefst een blad maken van en voor alle mensen die interesse hebben voor de 'geschiedenis' van de voormalige gemeente Ruurlo. 'Geschiedenis' kan dan heel breed worden opgevat. Het kan gaan om artikelen die handelen over een ver verleden, waar een grondig archiefonderzoek aan ten grondslag ligt. Maar het kan ook gaan om kleinere, meer recente gebeurtenissen die interessant zijn. Bijvoorbeeld verhalen uit de eerste hand van mensen die vertellen over hun leven in de wederopbouwperiode (1945-1965): Over hoe het was om toen kind te zijn. Hoe was het thuis? Hoe was het op school? Het is ook leuk als bijvoorbeeld kinderen van groep 8 hun opa's en oma's interviewen, en daar een verhaal over maken. Met een leuke foto uit die tijd, het kan ook gaan over boerderijen en hun bewoners, over gebouwen, over interessante voorwerpen, over de 'geschiedenis' van een vereniging bij een jubileum. Kortom: te veel om op te noemen.

Meld je vooral bij de redactie, met verhalen en suggesties. Het hoeft niet iets heel groots of heel moeilijks te zijn. We kijken dan samen wat de mogelijkheden zijn. Er wordt gestreefd naar een

gevarieerde, levendige inhoud. Maar dat kunnen we alleen samen bereiken!

En ... we willen ook nog graag versterking van onze redactie. Je hoeft daarvoor niet per se een goede schrijver te zijn. Daar helpen we je graag bij. Een goede interviewer is ook van harte welkom. Wie heeft interesse of kent iemand die mogelijk interesse heeft?

We hopen dat deze vernieuwing voor extra motivatie zorgt om mee te werken aan een goede en leuke 'Onder d'n Kroezeboom'.

Op pagina 16 vindt u een artikel over Frans Roeloffzen. Hij speelde in de tweede wereldoorlog een belangrijke rol bij de opvang en begeleiding van evacués, die op de vlucht waren voor oorlogsgeweld en hongerwinter. In maart 2017 verscheen er in dit blad een artikel onder de kop 'Pater Frans: missionaris in oorlogstijd'. Dit artikel, ingeleid door en met een naschrift van Bert Feringa, bevat de letterlijke test van de herinneringen van Frans Roeloffzen, zoals die door hemzelf in 1994 zijn opgeschreven, onder de titel: 'Persoonlijk document over de oorlogservaringen in Ruurlo'. Met dank aan de auteur Toon Hoefsloot van onze zustersvereniging in Heino volgt hier nog een artikel over pater Frans Roeloffzen, zoals dit eind vorig jaar verscheen in 'OmHeino', het contactblad van de Vereniging voor Heemkunde 'Omheining'.

De vervaardiging van het eerste nummer van ons vernieuwde kwartaalblad bij Lammerdink Print-Sign-Kleding in Lochem.

VAN DE BESTUURSTAFEL

Beste mensen,

Het is volop zomer. Dit keer geen droge zomer, zoals de afgelopen jaren, maar een groeizame. Maar nu is al die regen in sommige gebieden teveel geworden. In het bijzonder in de provincie Limburg en in onze buurlanden Duitsland en België. Wat een ellende. Als ik dit schrijf is het vrijdag 23 Juli. Het water in de rivieren zakt gelukkig iets, en het opruimen is begonnen. Nu de wederopbouw nog.

Daarnaast zijn wij nog niet af van het coronavirus, met een toename van tienduizend besmettingen per dag. Maar gelukkig wel minder ziekenhuis- en ic-opnames. En vandaag las ik dat het aantal besmettingen afneemt. Hopelijk blijft dat zo.

Voor U ligt een nieuwe versie van "Onder d'n Kroezeboom". De redactie gaat in haar rubriek in op het waarom van deze nieuwe vormgeving. Wij als bestuur zijn er blij mee.

Wij hebben een nieuwe websitebeheerder gevonden. Het is Frits Weernink. Hij heeft ruime ervaring in de ICT-sector, en hij gaat in de toekomst ook films en foto's plaatsen op de Youtube site van Old Reurle. Dit moet nog verder ontwikkeld en uitgewerkt worden.

De 'Franse geweren' krijgen een vervolg. Wij hebben besloten toch niet alleen de metalen gedeeltes tentoon te stellen, maar ook het houtwerk na te laten maken, zodat de geweren volledig kunnen worden tentoongesteld. Maar dat gaat in augustus niet meer lukken. Word vervolgd.

In deze zomereditie treft U een heel bijzondere woordzoeker aan. Deze is bedacht en uitgevoerd door Ina Hummelink. Met deze puzzel willen we onze adverteerders extra in het zonnetje zetten, en bedanken voor hun financiële steun. Door de coronacrisis hebben veel ondernemers een zware periode achter de rug. Niet alleen onze leden, maar ook de betreffende ondernemers dragen ons een warm hart toe. De in deze woordpuzzel niet genoemde ondernemers, treft u in de volgende editie aan. Wij wensen allen veel puzzelplezier toe. Met de woordzoekers zijn leuke prijzen te winnen.

Om voor een prijs in aanmerking te komen, stuurt U binnen een maand na verschijning de juiste oplossing

naar ons mailadres info@oldreurle.nl, of naar Historische Vereniging Old Reurle, postbus 61, 7260 AB Ruurlo.

De algemene ledenvergadering is een verplichting. Wij willen daar graag aan voldoen mits de coronaregels dit toelaten. De vergadering staat gepland op 13 oktober aanstaande om 20 uur. Mocht anders besloten moeten worden, dan houden wij U persoonlijk op de hoogte.

Hopende dat U nog een mooi vervolg van de zomer heeft en blijf gezond.

Namens het bestuur,

Geert klein Bluemink,
voorzitter

LEDENADMINISTRATIE

In de afgelopen periode zijn ons de volgende leden ontvallen:

- de heer M. Smeelen
- mevrouw J.G. Arentsen-Mensink

WERKGROEP LANDBOUWWERKTUIGEN

Na de wintersluiting van de Cactus Oase en de coronamaatregelen hebben we als kasploeg eind mei onze werkzaamheden weer opgepakt.

Op 18 en 25 mei zijn we begonnen met de grote schoonmaak van de boerderij, zodat alles er voor de opening van het seizoen op 1 juni er weer ouderwets schoon bij lag.

Hierbij hebben we hulp gehad van Aaltje Megelink en Mini Nijenhuis.

Op 1 juni was de hele ploeg weer compleet en op 8 juni had alles een grote beurt gehad.

Maar ook bij ons slaat de vergrijzing toe en voor de schoonmaak van volgend jaar vragen we dan ook wat extra hulp. Liefst enkele dames die ook op de huis-houdtrap durven te staan.

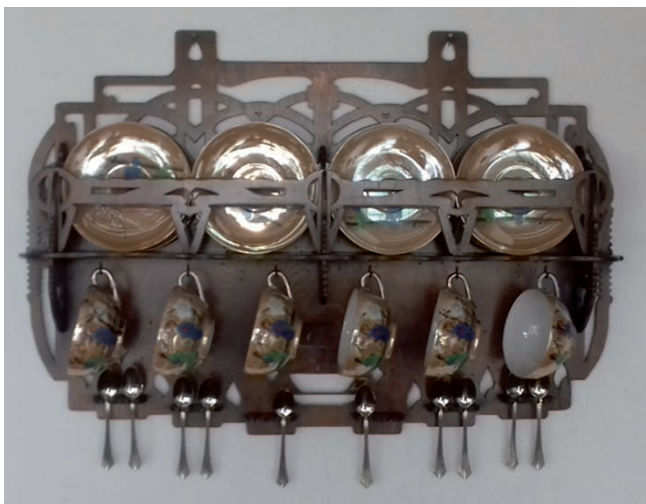
Meestal is de grote schoonmaak 2 halve dagen in maart.

Aanmelden kan bij Dik Nijenhuis, tel 452961 of email: dikenmini@outlook.com

Verder kunnen we melden dat we van de fam. Pasman een kopjesrek geschonken hebben gekregen.

Het hangt nu in de voorkamer van de boerderij bij de Cactus Oase.

Dik Nijenhuis, Coördinator.

Bij 'Cactus Oase', Jongermanssteeg 6, heeft 'Old Reurle' een permanente tentoonstelling ingericht van oude interieurs, gebruiksvoorwerpen en landbouwwerktuigen.

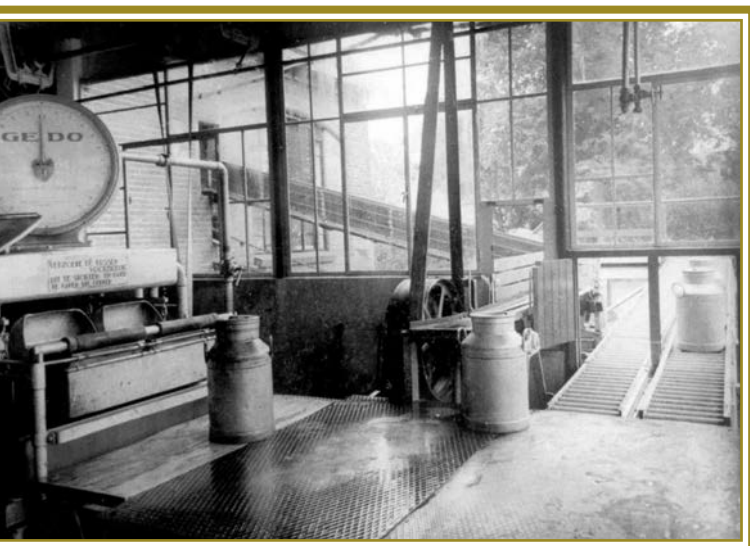

EEN ZUIVELFABRIEK IN LOCKDOWN (2)

Uit het notulenboek van het bestuur der Coöp. Zuivelfabriek “De Volharding”

Het eerste deel van dit verhaal eindigde met een nijpend tekort aan brandstof, de komst van vluchtelingen uit de Betuwe en de uitbraak van mond- en klauwzeer op meerdere Ruurlose boerderijen. In dit tweede en laatste deel werpen we een blik op de laatste oorlogsmoanden waarin het melkrijden een hachelijke onderneming wordt.

Rina Florijn

Transportbaan (foto: archief Old Reurle)

Januari 1945

“De voorzitter opent de vergadering, waarbij hij de hoop uitsprekt dat het pas begonnen jaar veel goeds moge brengen, zoowel voor de fabriek, als voor de aanwezigen persoonlijk en dat het ons eindelijk het zoo vurig begeerde einde van den oorlog moge brengen.”

De oorlog komt steeds dichterbij en de situatie wordt steeds chaotischer. De stroom vluchtelingen uit de Betuwe houdt aan en via de vele hongertrekkers druppelen nieuwsberichten binnen over de verschrikkelijke voedseltekorten in west-Nederland.

Van burgemeester Hoppen is het verzoek binnengekomen om in de geldzakjes een oproep tot de Ruurlose boeren te doen voor medewerking aan een plan tot gemeentelijke groentenvoorziening in 1945. Het bestuur kan hier wel mee akkoord gaan.

Maar het is niet alleen de Nederlandse bevolking die lijdt onder de voedselschaarste. Op de eerste vergadering van het nieuwe jaar deelt directeur Elkind mee dat er op 16 december is ingebroken in de fabriek. Er is 4 ¾ kilo boter ontvreemd. Na onderzoek door de Duitse veldgendarmarie is er rapport opgesteld en aan

de directeur overhandigd. Hieruit blijkt dat manschappen van de Waffen S.S. van de inbraak worden verdacht.

De bezetters zijn dan wel hongerig, ze zijn nog niet verslagen. De Wehrmacht blijft paarden vorderen en op 21 december zijn tijdens zo'n vordering ook enkele paarden van melkrijders gevorderd. Directeur Elkind heeft meteen maatregelen genomen om deze paarden terug te krijgen maar dit is helaas op het moment van vergaderen nog niet gelukt. Er bestaat dus een kans dat de aanvoer van de melk van deze ritten niet meer mogelijk zal zijn wegens een gebrek aan paarden.

Hier heeft de bezetter echter geen boodschap aan, zo blijkt als Elkind verslag doet van een vergadering op 10 januari te Lochem. Hierbij waren de directeuren van de Achterhoekse zuivelfabrieken aanwezig alsook de Nederlandse en Duitse voedselcommissarissen. De vergadering was bijeengeroepen op verzoek van de Duitse voedselcommissaris, dhr. Dorrius. Deze wilde weten wat de aanleiding was van de recente sterke daling van de boterproductie. De uitkomst van deze vergadering laat zich raden:

“De oorzaken hiervan werden uitvoerig besproken evenals de maatregelen die genomen zouden moeten worden, om hierin verbetering te brengen, welke maatregelen echter niet genomen kunnen worden ten gevolge van den oorlogstoestand, zoodat deze vergadering niet veel resultaat zal opleveren.”

De januarivergadering wordt afgesloten met een verzoek van de evacuatiecommissie om voor het koken van voedsel voor vluchtelingen een kookketel van werkkamp De Zomp in de fabriek te mogen plaatsen en ook aldaar te koken. De stroom vluchtelingen is in deze periode enorm. Zo werd er op 10 januari voor 1005 mensen gekookt en op 11 januari voor 1138. Het bestuur gaat daarom akkoord met dit verzoek.

Februari

Arnhem is nog niet bevrijd maar de gevechten komen

¹ Notulen bestuursvergadering 15 januari 1945. • ² Van Arkel was per 1 januari 1942 op zijn verzoek eervol ontslagen als burgemeester van Ruurlo. In juli 1943 werd de NSB'er Van Hoppen door de Duitse bezetter benoemd tot zijn opvolger. • ³ Notulen bestuursvergadering 15 januari 1945. • ⁴ De harmonica bleef vijf jaar stil, J. Oonk en B. Leuverink, p. 80.

nu dichterbij. De spoorlijn Winterswijk-Zutphen en het treinstation in Ruurlo zijn voortdurend doelwit van luchtaanvallen. De brandstoffencommissie in Winterswijk laat daarom weten dat op een verdere levering van steenkolen niet gerekend kan worden.

Maar niet alleen de treinen, ook de de melkrijders zijn niet langer veilig voor de vliegtuigen. Op 6 februari 1945 worden op de Barchemseweg drie melkrijders beschoten terwijl ze vanuit de fabriek op weg zijn naar huis. Hierbij raken zij alle drie gewond. D.J. Berenschot en A.J. Roekevisch uit de Boschheurne en A. Menger moesten worden opgenomen in het ziekenhuis te Lochem. Gelukkig kan tijdens de vergadering op 15 februari worden meegedeeld dat zij alle drie herstellende zijn. De paarden van Berenschot en Menger raakten ook gewond waarna het paard van Berenschot helaas moest worden afgemaakt. Om het gevaar van beschietingen te beperken wordt, op verzoek van de melkrijders, de aankomsttijd bij de fabriek vanaf 7 februari met een uur vervroegd.

De directeur doet ten slotte uitvoerig bericht over de plannen van de provinciale voedselcommissie om weer strengere controles in te voeren op de melklevering door veehouders. In vergelijking met het voorgaande jaar is de melkaanvoer is bij de meeste Gelderse fabrieken met 60-70% gedaald. In Ruurlo bedraagt de aanvoer de laatste tijd echter nog bijna 60% van de aanvoer in vergelijking met dezelfde periode van het vorige jaar.

Maart

Bij de melkrijders zit de schrik er goed in en verschillende van hen hebben actiegevoerd om de melk 's morgens eerder te mogen leveren. De directeur heeft dit echter zo lang mogelijk tegen gehouden omdat gebleken is dat door de vroegere melkaanvoer en dus ook vroegere boterproductie, de productie meteen daalt. Vervolgens heeft Elkink een plan bedacht waarbij de melkrijders die het langste werk hebben, het eerst zouden komen leveren. Protesten van de melkrijders van de eerste ritten hebben hem uiteindelijk

doen besluiten om de ritten dan toch maar weer volgens de volgorde van aanbesteding te laten rijden. Maar het valt niet te ontkennen dat het verkeer op de weg levensgevaarlijk is. Besloten wordt dat, mochten er melkrijders zijn die erop aandringen om nog vroeger te gaan rijden, daar waar mogelijk aan die wens te voldoen.

Eind maart rukken de geallieerden dan toch op naar de Achterhoek. De Duitsers verzetten zich hevig en saboteren zo veel ze kunnen. Zo ontvangt De Volharding vanaf 23 maart geen stroom meer. Doordat de fabriek echter al aan het begin van de oorlog diverse machines had overgezet van stroomaandrijving naar stoomaandrijving kan de productie zonder onderbreking doorgaan. In de omgeving wordt nog stevig gevochten maar op paasochtend, 1 april 1945, denderen de geallieerde troepen dan toch door de Dorpsstraat. Enkele melkrijders zien deze dagen af van levering. Door de enorme hoeveelheid legervoertuigen op de weg is er met paard en wagen simpelweg geen doorkomen aan.

April

Notulen der 4e bestuursvergadering op 13 april 1945. Aanwezig zijn alle bestuursleden.

De voorzitter opent de vergadering, waarbij hij eraan herinnert dat dit de eerste vergadering is die weer gehouden wordt, na de bevrijding van Ruurlo en vrijwel het gehele oosten van ons land, van de bezetting van onze Duitse vijand. Nu wij deze vijf jaren van ellende en druk achter de rug hebben, kunnen wij gelukkig constateren dat wij hier in Ruurlo er, zowel wat onze fabriek als onze personen betreft, naar omstandigheden buitengewoon gelukkig afgekomen zijn, waarvoor we niet dankbaar genoeg kunnen zijn. De fabriek heeft gedurende de oorlog en bij de bevrijding geen oorlogsschade geleden en is ook de schade bij de bevrijding van Ruurlo is aangericht, vergeleken bij vele andere plaatsen, niet ernstig te noemen.

Hierna worden de notulen van de vorige vergadering gelezen en daarna ongewijzigd goedgekeurd.

Melkrijder (foto: www.oudhengelo.nl)

BROEDSNEUGERS IN RUURLO

Op zoek naar nog meer informatie over de familie De Vente raakte ik op internet verzeild in de Digitale Bibliotheek van de Nederlandse Letteren. Ik heb kunnen neuzen in *Onze Volkstaal*, een tijdschrift gewijd aan de studie der Nederlandsche Tongvallen onder redactie van Taco H. de Beer. In een uitgave van 1882 komt een glossarium (alfabetische woordenlijst met verklaring) voor van Achterhoekse woorden verzameld door Dr. J.H. Gallée, over wie later meer. Onder de B vond ik 'broedsneugers' waarbij hij de volgende omschrijving gaf:

g gedost en met den neugestaf in de hand, doen de noodiging ter bruiloft met het volgende liedje:

Goëndag!

**Daor stao-k op mienen staf
en ik weet neet wat ik zeggen mag.
Now he-k mie weer bedach
en weet, wat ik zeggen mag
Hier stuurt ons Gart Jan Vente as brugom
en Mientjen Elschot as de broed.
Dee neuget ow der oet
margenvrog um tien uur.
Op een tonne bier, tiene, twalevene.
Op een anker wien, vief, zesse
en een wanne vol roziene.
Dee zölt bi'j Venterboer verschienen.
Met de hoesgezetten
en numms vergetten.
Vrog kommen en late blieden,
anders kö-w 't neet opkriegen.
Lustig ezongen, vrolijk esprongen.
Springen met de beide bene.
Wat ik nog hebbe vergetten,
zölt ow de brugom en de broed verbeteren.
He-j mi'j elk now wal vertaon,
dan laot de fles over taofel gaon.**

Prof. dr. Johan Hendrik Gallée in toga, met het ridderkruis der Nederlandse Leeuw, door Th. Molkenboer, 1908
(foto: Collectie Universiteitsmuseum Universiteit Utrecht)

Het kan bijna niet anders dan dat deze tekst afkomstig is uit Ruurlo gezien de namen Vente, Elschot en Venterboer. Een vluchtig onderzoek naar een mogelijk huwelijk tussen een De Vente en een Elschot in Ruurlo vóór 1882 leverde niets op. Behalve dan het huwelijk van mijn voorvader Johan ten Elschaeete met Aeltjen te Vente ergens rond 1580.

Hoe Gallée (1847-1908) aan deze tekst gekomen is staat er niet bij. Dat hij iets van de streektaal en de folklore wist is niet verwonderlijk. Hij was geboren en getogen te Vorden waar zijn voorvaderen burgemeester waren.

Hij werd hoogleraar te Utrecht in de Germaanse talen en had al vroeg belangstelling voor het Gelders dialect.

Ik weet niet of het lied van de broedneugers in Ruurlo bekend is. Zo niet, dan wordt het dat bij dezen..

Willem Elschot

HET LEVEN IN RUURLO 100 JAAR GELEDEN (11)

Deze keer beperken we ons tot de 'ongelukken' en 'overtredingen' in het derde kwartaal van 1921, zoals die gemeld worden door de Ruurlosche Courant. En verder, op verzoek van een lezer, nog aandacht voor een filmpje over Ruurlo 100 jaar geleden. Het filmpje met de titel 'Het leven in Ruurlo in 1921' is 1 minuut en 33 seconden lang. Het is op internet te vinden door te gaan naar <https://zoeken.beeldengeluid.nl> en vervolgens in het zoekveld 'Ruurlo' in te tikken.

We proberen hier zo goed mogelijk weer te geven wat er op dit filmpje te zien is, met behulp van 'stills' uit het filmpje.

Herman Meerbeek

Ongelukken

19 juli

"De vorige week dinsdag werd F.B., makelaar voor den slager Amos alhier door een stier in eene weide in het Broek aangevallen. Het beest werd zoo woest, dat hij eerst door een dubbele draadafsluiting rende en toen door een driedradige versperring. F.B. werd door het woeste dier neergeworpen en kreeg een groote schram aan het hoofd, terwijl zijn kleeren deerlijk werden gehavend. Ook ontving hij een stoot tegen de borst, waarvan hij nu nog de pijn voelt.

Het mag een wonder heeten dat het zoo is afgelopen, want het had den man wel het leven kunnen kosten. Later heeft men toch kans gezien den stier te binden en in een veewagen naar de slachterij te vervoeren."

22 juli

"Donderdag had de timmermansknecht J.W. het ongeluk in het dorp van de fiets te vallen, waarbij zijne hand tusschen de voorvork en het wiel kwam vast te zitten. Door omstanders bevrijd, bleek de hand op verschillende plaatsen verwond te zijn, zoodat het noodig was dat hij zich naar den dokter begaf om zich

te laten verbinden. Gelukkig liep het ongeval nog al goed af, daar niets gebroken of gekneusd was."

19 augustus

"Hedenmorgen wilde mevr. de J. zich met haar dochter per trein naar Breda begeven. Op het perron werd ze echter onwel en zakte ineen. Daar ze echter weer spoedig bij kennis kwam, wenschte zij toch de reis te ondernemen. In den trein werd ze echter weer bewusteloos en toen ze te Vorden in de wachtkamer was gedragen, bleek ze reeds overleden te zijn.

Het droevig geval verwekte heel wat opschudding. Per auto werd de overledene, onder geleide der wijkzuster uit Vorden, weer naar Ruurlo vervoerd."

2 september

"Bij het onweer, dat Dinsdagmorgen boven onze plaats ook den zoo lang verbeiden regen bracht, sloeg de bliksem in de boerderij van Nijhof in het Broek, zonder echter brand te veroorzaken."

13 september

"Op de grens Ruurlo – Hengelo heeft j.l. Woensdag een ongeval plaats gehad, dat erger had kunnen afloopen. Daar waren zekeren V. en N. aan het schieten met een buks op een aardappel, welke op eene paal was geplaatst. Bij het tweede schot, door V. gelost, raakt het kogeltje, de boerenvrouw S., die een eindje verder, achter een heg, aardappelen rooide. Het kogeltje drong achter het oor binnen, doch kaatste, zeker door een been tegengehouden weer terug.

Hevig bloedend werd zij huiswaarts gebracht en door dr. Hofstede, die zoo spoedig mogelijk was gehaald, verbonden. Gelukkig bleek toen, dat de wonde niet van zeer ernstigen aard was.

Dit is een goede waarschuwing voor liefhebbers van schieten om vooral voorzichtig te zijn.

Door de marechaussees werd tegen V. proces verbaal opgemaakt wegens het zich bevinden met een geladen buks op jachtterrein zonder voorzien te zijn der vereischte vergunning.

De buks werd in beslag genomen."

Boerenkar op een Ruurlose zandweg (foto: archief Old Reurle)

Overtredingen

8 juli

“Door de marechassees alhier is maandagmorgen te Barchem een zekere J.W.K. aangehouden, die gesignaleerd stond in het Algemeen Politieblad als verdacht van diefstal met inbraak gepleegd te Venlo. Hij is ter beschikking der Justitie te Roermond gesteld.”

2 augustus

“Door de marechassees alhier is proces-verbaal opge maakt tegen de wed. S. wegens verduistering van een bankbiljet van f 25. Dit was door den knecht van den heer A. verloren en door de wed. S. gevonden. Toevallig had een ander, op eenigen afstand achter haar gaande, gezien dat zij iets opraapte. Eerst ontkende zij beslist het biljet gevonden te hebben, doch later bekende zij het feit.”

“Door de marechassees alhier werd hedenmorgen aangehouden en naar Zutphen overgebracht de woonwagenbewoner H.M. die gesignaleerd stond in het Alg. Politieblad als hebbende nog 10 dagen gevangenisstraf te goed voor mishandeling.”

9 augustus

“Een zekere W.B., die weggelopen was uit het gesticht ‘Het Hoogeland’ bij Apeldoorn, is door de marechassees alhier aangehouden en weer naar die inrichting terug gebracht.”

“Ten nadeele van T. zijn uit diens woning een duffelsche jas en twee kunstmestzakken weggenomen. De politie is den vermoedelijken dader al op 't spoor.”

“Door de politie zijn alhier in de bosschen van Huize Ruurlo twee Duitschers aangehouden die, daar zij niet in het bezit der noodige papieren waren, weder over de grens zullen worden gebracht.”

23 augustus

“Door de marechassees alhier is bekeurd wegens overtreding van art. 25 der Motor- en Rijwielwet een persoon, die opgaf te zijn een zekere W.A. uit Winterswijk. Een onderzoek wees echter uit, dat deze opgaaf valsch was. Toch mocht het aan de marechassees met medewerking van den veldwachter te Groenlo gelukken, achter den waren naam te komen en bleek het te zijn W.H. uit Groenlo. Nu zal hij zich voor de rechtbank ook nog te verantwoorden hebben voor het opgeven van een valschen naam.”

9 september

“Door de politie zijn Zondag bij den huize Ruurlo twee Duitschers aangehouden, die niet in het bezit der noodige papieren bleken te zijn. Zij werden Maandagmorgen weggebracht om weder over den grens te worden geleid.”

20 september

“Door de marechassees alhier is tegen W. en diens

zoon, wonende te Linde bij Vorden, proces-verbaal opgemaakt wegens het zich bevinden met honden op een anders grond, zonder te honden te beletten wild op te sporen. Door de marechassees is verder een jongen aangehouden, M.G. genaamd, die onttrokken was aan de ouderlijke macht, doch zich weder bij zijn vader, een bewoner van een woonwagen, bevond. Hij werd naar het Leogesticht terug gebracht. Tevens werd de woonwagen-bewoner L.G. aangehouden, die gesignaleerd stond om nog een 4-tal geldboeten te betalen. Nadat die geschied was, kon G. weer gaan.”

Vrouwen op hun knieën op de akker, bezig met het rooien van aardappelen. De locatie van dit bouwland is waarschijnlijk ter hoogte van waar nu het Zuivelplein is.

23 september

“De vorige week Vrijdag is van het gesticht te Harreveld een jongen weggelopen. Na een paar dagen te hebben rondgezworven, is hij Maandagmorgen door de marechassees alhier aan den Borculoschen weg bij een woonwagen aangetroffen. Aanvankelijk gaf hij verschillende valsche namen op, doch door het nummer aan de kleding zich ontdekt ziende, viel hij door de mand. Hij werd naar Harreveld teruggebracht.”

“Rechtbank te Zutphen. Zitting van 21 September. Behandeld werden o.a. de volgende zaken: Johannes Theodorus van D., 41 jaar, grondwerker te Ruurlo, stond terecht terzake dat hij in Mei j.l. in de woning van zijn buurman J.G.J. Coerman enkele ruiten had vernield. Getuige Coerman zeide, dat hij 's nachts wakker was geworden door het vloeken en tieren van beklagde, die naast hem woont. Onmiddellijk daarop waren de ruiten en zelfs de sponningen vernield. Beklaagde ontkende de ruiten opzettelijk te hebben vernield. Hij was op een stoel geklommen om spijker-tjes in den muur te slaan, doch daar hij dronken was, viel hij met den stoel tegen de ruiten, waarvan er een drietal braken. Hij heeft er direct op zijn kosten weer nieuwe laten inzetten. Eisch f 15 of 30 dagen hechtenis.”

Het filmpje 'Het leven in Ruurlo in 1921'

We zien in dit filmpje dat er honderd jaar geleden al heel wat auto's reden in Ruurlo. Er gebeurden toen ook al regelmatig ongelukken waar auto's bij betrokken waren, en waarvan dan melding werd gemaakt in de Ruurlosche Courant. Zo maakten we in deze rubriek in het juninummer nog melding van de heer K. die 'met zijne auto in een sloot aan den Borculoschenweg' was gereden. 'doordat een boer met paard en kar niet genoeg uitweek om de auto te laten passeeren'. De schoolmeester Hendrik Willem Heuvel, ook bekend als streekhistoricus en schrijver van het boek 'Oud-Achterhoeksch Boerenleven het gehele jaar rond', was nog niet zo blij met alle technische vooruitgang. Op 2 en 9 september 1921 worden er ingezonden brieven van hem geplaatst in de 'Ruurlosche Courant'. Om een indruk te geven zullen we hier enkele citaten uit zijn brieven weergeven:

'De auto's en motorfietsen zijn een landplaag geworden, een erger landplaag dan de tijgers en giftige slangen in Bengalen. Men kan geen dagblad inzien, of men leest van een ongeluk door die dingen'... 't Is God geklaagd. Mogen die helsche machines maar zoo op onze openbare wegen hun tirannie voeren?

De groote steden zijn er schier onbewoonbaar door geworden en op het platteland verpesten ze alle kunstwegen met hun stof en stank – en dat is nog het minst – en met hun gevaar. Gelukkig hij, die aan een stillen landweg woont, waar ze niet komen kunnen. Maar als de man uit zoo'n buurt zich kalmpjes op zijn rijwiel naar stad of dorp begeeft, dan is hij niet zeker, dat hij levend weer thuiskomt'...

'Neen, maar die auto's hadden nooit op onze openbare wegen mogen komen. De spoortrein heeft een eigen baan, de tram heeft tenminste nog rails en rijdt op bepaalde tijden. Maar deze dingen! ...

'Ze hadden er nooit moeten komen. De Staphorster boeren, die voor de eerste auto's den weg versperden hadden eigenlijk gelijk. Zoo hadden we allemaal eendrachtig tegen deze ongepermitteerde nieuwigheid moeten optreden'...

'De meesten, die zulke dingen gebruiken, zijn de lui, die het minst uitvoeren, die hun verving al rennende zoeken te ontkomen, brooddronken weelde-menschen, die kilometers verslindende, jagen naar de plaatsen van genot'...

'Laat de overheid verordenen, dat alle auto's en motorfietsen zóó zijn gemaakt, dat ze niet sneller kunnen rijden dan b.v. 30 km. per uur, werd mij door iemand gezegd. Me dunkt, dat is nog snel genoeg. In elk geval, het moet anders worden. Zoo mag het niet doorgaan'.

En dan gaan we nu maar eens naar het filmpje kijken. Het eerste beeld is een auto die aan komt rijden, en een wandelaar die rechtsaf slaat. We denken dat de auto komend vanuit Ruurlo op de Vordenseweg rijdt ter hoogte van de Slagmandijk, De wandelaar loopt hier de Slagmandijk in. Vergelijk de foto toen en nu.

Op het volgende beeld kijken we vanaf de Vordenseweg richting huize Ruurlo. Van die kant komt een auto aanrijden, en een fietser gaat richting Huize Ruurlo.

Daarna krijgen we een doorkijkje vanaf de Groenloseweg richting dorp. Komend vanaf Groenlo met zicht op het huis van de fam. Lautenschutz en de toren van de N.H. kerk.

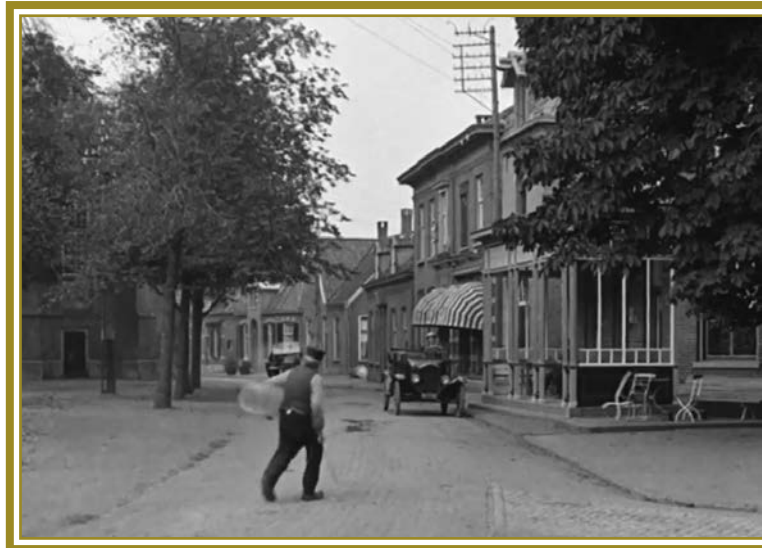
De auto rijdt verder over de Groenloseweg richting dorp. We zien nu links de R.K. kerk.

Op de volgende still zijn we aanbeland in de Dorpsstraat ter hoogte van hotel Avenarius. Eerst passeert een paard met kar. Wie zitten er in die kar? Even later stopt een auto voor het hotel en er stappen gasten uit.

Hierna zien we een oude man de Dorpsstraat oversteken, ter hoogte van de ingang Domineesteeg. Lezer Wim Huitink denkt dat deze man zijn grootvader Willem Huitink is. De dan 72-jarige Willem Huitink, was dorpsmid in Ruurlo. Hij steekt hier over, komend vanuit zijn smederij tegenover de oude Rabobank, met een rol gaas onder de arm. Kijkend naar de plek, naar zijn lichaamshouding en de overeenkomst met bestaande foto's van hem, doen Wim sterk vermoeden dat het zijn grootvader moet zijn. Wim heeft zijn grootvader niet meer persoonlijk gekend. Want Willem Huitink overleed in 1927, en kleinzoon Wim is in 1931 geboren.

Op het volgende beeld zien we de machtige Kroezeboom aan de Borculoseweg, honderd jaar geleden. De boom waar ons blad zijn naam aan dankt. 'Onder d'n Kroezeboom' zijn nog enkele mannen aan het werk. De houtzaagmolen 'Agneta' is ook zichtbaar.

We zien hier een koopman met paard en wagen, bezig met de verkoop van stoffen. Ook wel 'lappenkearl' genoemd. We zien hem met een houten meetlat de stof afmeten. Hij staat waarschijnlijk rechts op de Barchemseweg, komend vanaf Barchem. Ter hoogte

van een bosje aan de overkant genaamd 'Den Olden Gott'. Dit bosje herinnert aan oude tijden. Op het daar geplaatste informatiebord valt er meer over te lezen. Het huis rechts lijkt Barchemseweg 46 te zijn. Deze woning is gebouwd in 1906.

Het blijkt moeilijk om na honderd jaar nog namen van gefilmde personen te achterhalen. Als er lezers zijn die correcties of aanvullingen hebben op het bovenstaande dan horen wij dat graag.

Bronnen:
ECAL 0631 Ruurlosche Courant 1914-1941,
inv. nr. 9, 3e kwartaal 1921.
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid – Filmpje
'Het leven in Ruurlo in 1921'

HET 'GECKSGOED' OF 'DE GECK' IN DE JAREN ZESTIG

Van de redactie:

In het eerste nummer van 'Onder d'n Kroezeboom' van dit jaar verscheen een artikel getiteld 'Over kerfstokjes en het Gecksgoed'. Dit leverde een reactie op van Jaap Uenk, broer van de huidige bewoner. Jaap is geboren en op opgegroeid op deze boerderij. Hij heeft de boerderij beschreven, zoals hij deze in zijn jeugd heeft ervaren. Het is de beschrijving van de bedrijfstakken op de boerderij in de jaren zestig. Er is dan al sprake van 'kringlooplandbouw' volgens Jaap. Hij heeft in diverse functies meer dan veertig jaar op landelijk en provinciaal niveau gewerkt aan oplossingen voor het overschot aan mest in ons land. Hij is nu bezig samen met een uitgever er een boek over te schrijven. En dan nu het verhaal van Jaap Uenk.

Jaap Uenk

Ik ben geboren in 1954 en opgegroeid op een gemengd landbouwbedrijf in het buurtschap de Bruil in Ruurlo in de Gelderse Achterhoek. Het begin van de veranderingen op ons bedrijf heb ik van dichtbij meegemaakt en zelf ervaren. Al vroeg ben ik geleerd om mee te helpen. Het was in die tijd vanzelfsprekend. Daarom spreek ik over ons bedrijf dat duurde tot 1972. Toen ging ik naar de Hogere Landbouwschool in Groningen en maakte de veranderingen thuis op grotere afstand mee.

Ons landbouwbedrijf was voor die tijd een traditioneel gemengd bedrijf voor het zandgebied. Onze opa en oma waren daar in 1917 neergestreken na een verhuizing compleet met veestapel van twee dagen uit Spankeren bij Dieren.

Het grotere boerderijcomplex in Ruurlo, de Geck genaamd, en de bijbehorende gronden werden gepacht van Baron van Heeckeren van Kell van Huize Ruurlo. De boerderij was een zogenaamde hallehuisboerderij met daaraan vast gebouwd een mestschuur ("vaaltstal") en een bijschuur. Verder stonden er op het erf nog een zaadloods, wagenloods en drie vrijstaande kippenhokken.

De gebouwen huisvesten een uitgebreide veestapel. De grupstal op de deel bood ruimte aan meer dan 30 melkkoeien. Achterop de deel waren nog twee aparte stallen voor de (werk-)paarden. In de mestschuur, bijschuur en de wagenloods waren afzonderlijke hokken gebouwd voor zeugen en de mestvarkens. In de bijschuur waren aan de kant van de mestschuur varkenshokken en aan de andere kant van de deel een grupstal voor het jongvee. In de wagenloods bedoeld voor stalling van de werktuigen, waren ook varkenshokken gebouwd. Voor zover ik mij nog herinneren waren er ongeveer 6 zeugen, de geproduceerde biggen werden in de varkenshokken zelf afgemest. Tot slot waren er nog een paar honderd kippen in de kippenhokken op het erf.

Bij de bedrijfsgebouwen hoorde een aaneengesloten huiskavel van ongeveer 17 hectare. Op afstand in het

Ruurlose Broek waren nog drie afzonderlijk gelegen kavels in gebruik als grasland. In totaal was zo'n 22 ha land in gebruik. 60% van de grond was in gebruik als grasland en 40% als bouwland.

Het bouwland stond ten dienste van de veehouderij. De geteelde gewassen waren rogge, haver en voederbieten. Na de graanoogst werden er stoppelknollen verbouwd. Op een klein perceel bij huis werden consumptieaardappelen geteeld voor eigen gebruik. Naast gras- en bouwland was er tussen de boerderij en het openbare weg nog een boomgaard met appels- en perenbomen. Elders op het erf stonden nog pruimenbomen, een kersenboom en een walnotenboom.

In 1958 werd de eerste trekker gekocht en konden de paarden het rustiger aan doen. Dit was wel de start van de mechanisatie op ons bedrijf. De bedrijfssituatie zoals hierboven beschreven duurde tot ongeveer halverwege de jaren zestig. Er was altijd veel werk te verrichten waardoor iedereen moest meehelpen inclusief een bij ons inwonende boerenknecht."

Achterzijde 'De Geck', eigen foto 2020

NOVEMBER SLACHTMAOND

November had iets feestelijks,
maor veur mie ok met een donker rendje.
Want veur keun, den al een heel varken ewodn was,
brok in November de laatste dag van zien laeven an.
Keun den het zo fijn von , a'j um effen op de kop krabbeln,
s Monns vrog lag ik met een kussen op mien heufd
en de aorne dichte estoet in bedde.
Ik wol zien erbarmelijk gekrijs neet heuren.
Dan as het stille was der uut.
Het was dan een hele bedrijvigheid,
op het kleine boerderiejken.
Kettels kokkend water, van de kachel of uut de fornuuspot.
Dit um de haore[van het varken] der af te kriegen.
Later zag ik mien opoe en tante Kooier,
knooien in't weitje met de darmen dee schone mossen.
Weer later volgen, het varken mos eerst bestarven, vake de volgende dag,
het afsnieden, waor wie as kinder bie zatten te wachten.
tot mien opa, dee dat wark dee, het muusken evonnen had,
en effen pie-eppen.
De kop werd ekokt veur de heufdkeese
Nao weer een dag hard warken, wodn der saovends onder de lampe ,
gekokt vers varkensvleis egetten.
Nooit lekkerder egetten.
Anderdaags wos maken, het met was de veurige dag ezolten en epepperd.
Met worst, longe worst[neet zo lekker]bloodworst en riestworst
Dat was wos van bouillon met riest en spek der deur.
Riestwos , neet iederene was der gek op.
as mien moo, moos kokken met daorin een riestwos,
dan wonnen den der uut ehaald veur mien oom van't wark kwam.
Den rok bie binnenkomst rond en zei:
'Hanna ie hebt toch neet zo'n smerigen riestwos met e kokt,
at dat zo is, et ik gin hap'.
'Nae jonge, echt neet, echt neet', zei mien moo.
Maor as het etten bienao op was kwam toch de riesworst uut de kelder,
den daor verstoet was ewes.
En oom Wim kon neet zeggen dat e neet lekker egetten had.

Ach dat etten van vrogger,
wat was der lekkerder dan zaoterdays saovensds schone ewassen bötjes knabbelen,
dee oom, den bie een slachthuus in Dürkum warken, metbracht.
Dee bourgondische inslag hef mien familie altied beholden.
Um nog effen bie dat huusslachten te blieden,
völle woste dee neet in de wieme, [Stökke tussen de balken in de grote kökken]
terechte kwammen, wodn rond ebrach,
naor mensen dee eholpen hadden of wel wat konnen gebruiken.
En um nog effen op ome Wim terugge te kommen,
Hee is zin hele laeven, gek op dat varkensvleis ebleven.
Maor ok op de deur um heel hoog gewaardeerde andere onderdelen.
At e weer een pötjen veur zichzelf had bekokstoofd[letterlijk]
zei mien tante wel eens:
'Wim dat kan toch nooit good waen al dat vet',
Dan sprak hee veur mie, de onvergettelijke woorde,
'Ach Marie,
zet maor op mien graf:
Willem hef genoten,
van staarten
en van pöten'.

Hermien Bannink

Foto: Historische Vereniging Oud Noordijk
'Vetpriezen bi'j de Oale Schole'

FRANS ROELOFFZEN: MISSIONARIS IN TANZANIA, PASTOOR IN LIERDERHOLTHUIS - LEVEN EN WERKEN IN TWEE WERELDEN.

“Zo luu, doar bin ik dan: mien naeme is Dientie van de Vosboer. Ie kent mie toch wè? Of ken ie mie niet meer?”

Het zijn de eerste regels uit een humoristisch verhaal van Frans Roeloffzen dat in juni 1982 verschijnt in het contactblad van de nog maar pas opgerichte Vereniging voor Heemkunde ‘Omheining’, een duidelijk bewijs van zijn al vroege betrokkenheid bij de jonge vereniging. Hij is sinds 1976 pastoor in Lierderholthuis. Door de jaren heen is hij een graag geziene gast bij Omheining. Met name aan de ‘Wärkgroep dialect’ draagt hij zijn steentje bij: de liefde voor zijn geboortetaal, het Twents, voelt hij ook voor de verwante Sallandse taal. Aan het contactblad levert Frans Roeloffzen in de loop der jaren een aantal bijdragen. Zijn laatste bijdrage in het decembernummer van 2007 - ‘t Joar giet vedan - is postuum, een eerbetoon van Omheining aan een geliefd pastoor. Frans Roeloffzen sterft 7 september 2007 op 89-jarige leeftijd in zijn woonplaats Lierderholthuis.

Toon Hoefsloot

Oorlogsjaren

Frans wordt geboren op 15 december 1917 in Enschede waar zijn vader een garagebedrijf heeft. Op de kleuterschool bij de zusters van Amersfoort hoort hij al tot zijn verbeelding sprekende verhalen over de missie. Na zijn lagere schooltijd bezoekt hij het klein seminarie van het aartsbisdom Utrecht te Culemborg. Het spreekt hem niet aan om ‘gewoon’ kapelaan te worden en later ergens in het aartsbisdom tot pastoor te worden benoemd; dat is hem niet uitdagend genoeg. Hij wil missionaris worden en dat brengt hem eerst naar Brabant, waar hij in Sterksel en Boxtel en vervolgens in het Gelderse 's-Heerenberg de opleiding bij de Witte Paters volgt. In juni 1943 wordt hij tot priester gewijd. Tijdens de oorlog kan hij niet naar Afrika vertrekken. Hij werkt in diverse parochies, waaronder Ruurlo. Vele jaren later, als oorlogsherinneringen steeds vaker bij hem bovenkomen, zet Frans zijn herinneringen aan de roerige periode in Ruurlo op papier. Hij beschrijft in het persoonlijke document zijn rol bij de opvang van de Canadese piloot Mike Laffin die in de buurt van Ruurlo met zijn Halifax bommenwerper neerstort en hoe hij na de oorlog contact met hem onderhoudt. Hij raakt betrokken bij de Ruurlose Vluchtelingen-

zorg en met 12 anderen organiseert hij de opvang en begeleiding van meer dan 38.000 evacués uit oorlogsgebieden. In die hoedanigheid krijgt hij te maken met de Duitsers, collaborerende Landwachters en NSB'ers en raakt hij soms verzeild in gevaarlijke situaties die hij onverschrokken het hoofd weet te bieden.

27 jaar in Tanzania

In oktober 1946 vertrekt hij met zijn eigen jeep op de boot naar Tanzania, waar hij gaat werken in het bisdom Kigoma. Van de aankomst aldaar is een fantastische foto bewaard gebleven: pater Frans in vol ornaat achter het stuur, omringd door zeven Witte Zusters, allen natuurlijk in smetteloos wit. Frans laat een net bevrijd Nederland achter en stort zich in een groot avontuur. Het vraagt durf en moed om zo'n grote stap te maken, maar daar ontbreekt het pater Frans niet aan. In het bisdom Kigoma werkt hij als leraar Godsdienst en Engels, als bruggenbouwer tussen mensen, pastor, ziekenverzorger en automonteur in plaatsen met melodisch klinkende namen als Ujiji (waar hij Stanley Livingstone ontmoet), Marumba, Kasumo, Nyaronga, Kibondo, Makere en Kiganza. Hij doet in die werkzame periode in Afrika een schat

aan levenservaring op en sluit de levenslessen die hij bij de arme, maar altijd gastvrije Tanzanianen opdoet, in zijn hart.

Terug naar Nederland

In maart 1972 moet pater Frans na 27 werkzame jaren noodgedwongen terugkeren naar Nederland wegens gezondheidsproblemen. Tot zijn grote spijt is een terugkeer naar Afrika niet meer mogelijk, terwijl hij er zijn hart aan heeft verpand. Zijn contact met Afrika wordt abrupt afgebroken.

Na drie jaar pastoraat in de Mariaparochie in Enschede, zijn geboorteplaats, staat hij voor de keus: of naar het verzorgingstehuis van de Witte Paters of pastoor worden in een kleine parochie. Lierderholthuis zit dan al een maand of zeven zonder pastoor. De keuze is snel gemaakt. Het verzorgingshuis is voor pater Frans geen optie. In 1976 verhuist hij, met de benoeming van kardinaal Willebrands op zak, naar Lierderholthuis.

Standplaats Lierderholthuis

Al spreekt de Europese leefwijze hem niet meer zo aan en kan hij er maar moeilijk aan wennen, in Lierderholthuis vindt hij opnieuw zijn draai: de hechte agrarische gemeenschap spreekt hem als Twentenaar wel aan.

Een kleine parochie als Lierderholthuis heeft zo zijn voordelen, pastoor Roeloffzen leert zijn parochianen snel kennen. Maar een kleine parochie kent ook zijn typische problemen: de hoge onderhoudskosten van het kerkgebouw bijvoorbeeld – de St. Nicolaaskerk – drukken zwaar op de jaarlijkse begroting. Zij vormen een zware last voor de parochianen en dat baart de pastoor zorgen. Er zijn in de kleine parochiegemeenschap gelukkig heel wat mensen op verschillende fronten actief. De parochianen laten de pastoor er niet alleen voor staan. Van zijn kant staat pastoor Roeloffzen de mensen nabij, laat ook in goed vertrouwen veel aan de verschillende werkgroepen over en geeft mensen het vertrouwen in eigen kracht.

Jubilea

Pastoor Frans Roeloffzen is in 1983 veertig jaar priester. Het wordt een spontaan jubileumfeest.

In Lierderholthuis weten ze hoe ze een feest moeten organiseren: in een open rijtuig wordt hij in het door de jeugd versierde dorp feestelijk ingehaald.

Niet alleen de parochianen, maar ook vele niet-katholieken die hij door zijn oecumenische gezindheid aan zich wist te binden, vieren het feest mee.

In 1985 gaat het niet goed met de pastoor. Hij is ziek en moet aansterken. Vanaf die tijd biedt mevrouw Dora Kloppenberg hem meer dan 20 jaar een gastvrij thuis.

In 1987 gaat de zeventigjarige pastoor Frans op eigen

verzoek met emeritaat. Hij krijgt een bijzonder afscheid: de inwoners van Lierderholthuis laten massaal weten dat zij hun pastoor op handen dragen. Opvallend is de waardering van het verenigingsleven voor de pastoor in de toespraken tijdens de afscheidsreceptie. Bij alle verenigingen en activiteiten was hij aanwezig: hij miste geen vergadering van het schoolbestuur, was de naamgever van de Lierderruiters, was bij alle uitvoeringen van muziekvereniging Salland en bezocht alle bijeenkomsten van de KPO. Hij was er altijd.

Pastoor Roeloffzen legt zijn verantwoordelijkheden neer, de parochie komt organisatorisch onder het pastoraat van Heino, maar hij blijft verbonden aan de parochie en is als parochieassistent inzetbaar. Hij blijft wonen in Lierderholthuis, tussen zijn parochianen die dat zeer waarderen. Iedereen in Lierderholthuis beschouwt hem dan ook als 'hun' pastoor. Stilzitten kan hij niet. Hij verzorgt wekelijks de vieringen in het weekend, al vermindert dat in de loop der jaren.

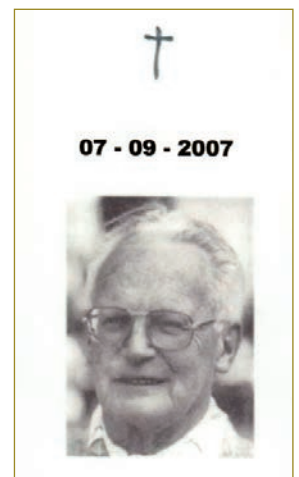
In 1993 en 2003 viert Frans Roeloffzen zijn gouden en diamanten priesterjubileum.

Overlijden

Op 7 september 2007 overlijdt hij op 89-jarige leeftijd in zijn woonplaats Lierderholthuis.

Hij wordt begraven bij zijn parochianen.

Bij zijn uitvaartdienst staat voor de kerk een jeep met op de motorkap die geweldige foto met de zeven Witte Zusters, een tropenhelm, zijn bijbel en een Afrikaanse mand. Een eerbetoon aan de Witte Pater die in zijn hart een missionaris is gebleven: hoe zeer hij het in Lierderholthuis ook naar zijn zin had, zijn heimwee naar Afrika is altijd gebleven.

Bronnen:

Frans Roeloffzen, Persoonlijk document over de oorlogservaringen in Ruurlo.

Historische Vereniging Old Reurle, 'Onder d'n Kroezeboom', jaargang 33. Nr. 1, maart 2017. Ruurlo. Jan Mol, provinciaal Missionarissen van Afrika, Levensverhaal van Pater Frans Roeloffzen, sept. 2007. Vereniging voor Heemkunde 'Omheining', Krantenknipselarchief.

DE FAMILIE DE VENDE DEEL 9A

In de vorige aflevering hebben we het gehad over Lubbert Erick Arendszoon to Vente die op 6 februari 1640 bezwijkt aan de pest en een vrouw met 4 kinderen achterlaat. Zijn weduwe Berentien Willems van Delden hertrouwt met Jan toe Elschate met wie ze nog vijf kinderen op de wereld zet.

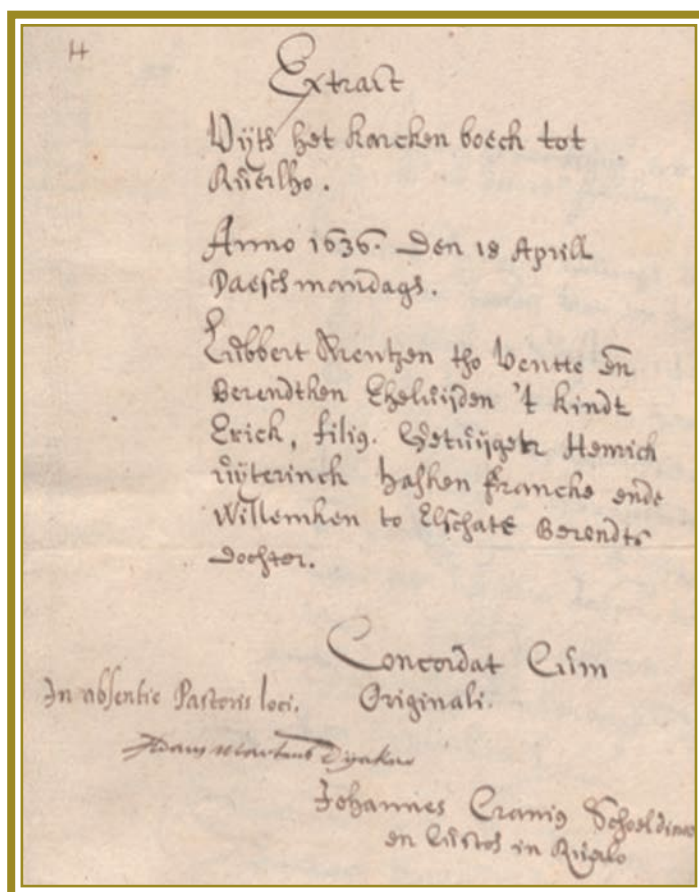
Lubbert Erick Arends To Vente, geb. te **Ruurlo** circa 1606, ovl. (ongeveer 34 jaar oud) te **Ruurlo** op 6 feb 1640, tr. met **Berentien Willems van Delden**.

Uit dit huwelijk:

1. **Wilhelmina te Vente**, geb. te **Ruurlo** op circa 1632.
2. **Beata te Vente**, geb. te **Ruurlo** circa 1634.
3. **Erick te Vente**, geb. te **Ruurlo**, ged. te **Ruurlo** op 18 apr 1636.
4. **Adriaen te Vente**, geb. te **Ruurlo** circa 1638.

We zien in bovenstaand overzicht hoe het gezin van Lubbert eruit zag kort voor zijn overlijden. Alleen bij het derde kind, **Erick te Vente**, staan doopgegevens. En dat is te danken aan een rechtszaak tussen de families De Vente en Wesselinck, die in 1657 voor het Hof van Gelre en Zutphen gediend heeft, waarover later veel meer. Er wordt daarin een bewijs overgelegd van de doop van Erick in de kerk te Ruurlo. De koster en schoolmeester Johannes Cranius heeft een extract gemaakt uit het kerkenboek van Ruurlo. Daaruit blijkt dat Erick op paasmaandag de 18e april 1636 gedoopt is. Getuigen bij deze doop zijn Henrich

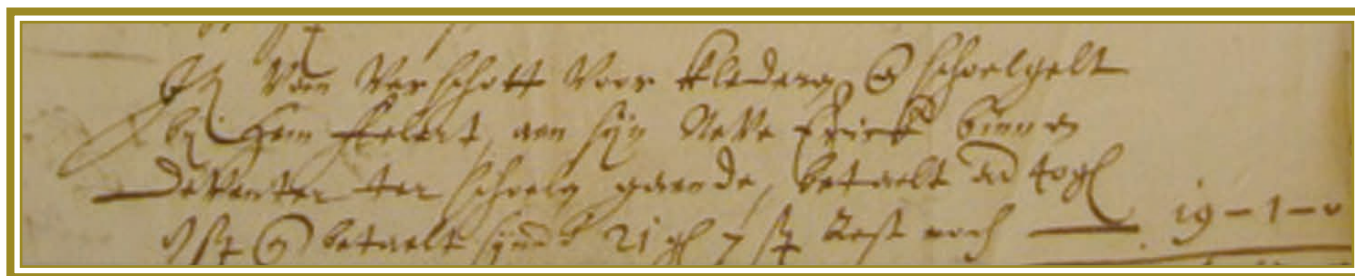
Uijterinck, Hasken Francke en Willemken to Elschate, de dochter van Berendt to Elschate. Hasken Francke was getrouwd met Catharina of Trijne, een zus van Lubbert Ericks te Vente. Welke relatie Henrich Uijterinck en Willemken to Elschate met de Vente hadden is me nog niet duidelijk. Het blijkt dat de toenmalige pastor (Mattheus Caesarius) niet aanwezig was en dat diaken Adam Martens het kind gedoopt heeft. Dit alles kunt u zien op onderstaande kopie. De doopboeken van Ruurlo zijn bewaard gebleven vanaf 1670. Het is dus leuk dat we uit een niet overgelegd exemplaar dit te weten komen.

Als oudste zoon is Erick de erfopvolger van het erf en goed De Vente en hij zal van zich laten spreken ook. Dat hij goed moest worden voorbereid op zijn taak blijkt wel uit het feit dat hij een gedeelte van zijn jeugd in Deventer moet hebben doorgebracht bij zijn oom Alard Erick Arends te Vente, een broer van zijn vader. Ik heb nog niet kunnen achterhalen welk beroep en functie deze oom in Deventer uitoefende, maar hij lijkt niet onbemiddeld te zijn geweest. Deze informatie komt uit een archiefstuk met de titel "Rekening en liquidatie tussen Alart als mombler over de

nagelaten kinderen van Lubbert te Vente x Berendtgen Willemsen en Jan toe Elschate, tegenwoordige eheman van Berendtgen voorn. en Herman Gosseliks x Henderse Ericks voor de stadhouder en landschrijver van het landdrostambt van die Graefschap Zutphen."¹

Uit dit archiefstuk blijkt dat oom Alard te Deventer voor Erick 40 gulden en 8 stuiver betaald heeft voor kleren en schoolgeld en nog eens 25 gulden aan $\frac{3}{4}$ jaars kostgeld.

item van verschott² voor klederen ende schoelgelt
bij hem Aelert aen sijn neve Erick binnen
Deventer ter schoelen gaende betaelt ad 40 gld
8 st ende betaelt sijnde 21 gld 7 st rest noch

19-1-0

Dat Erick bij terugkomst in Ruurlo zich een hele vent voelde na het leven in een stad als Deventer is te begrijpen.

Ook al had deze stad het in de Tachtigjarige Oorlog zwaar te verduren gehad, Erick zag heel andere dingen dan in zijn geboortedorp. We moeten hier denken aan grote gebouwen, andere behuizing, andere kleding, andere gewoontes, grote markten, bestrate wegen, belangrijke personen, rijkdom en armoede. Deventer is heel kort een bisschopstad geweest van 1559-1591. In dit laatste jaar veroverde Maurits de stad op de Spanjaarden en werd de Hervorming ingevoerd. De Roomse Latijnse school verwaterde en werd in 1630 vervangen door het Atheneum Illustre, geheel op reformatorische grondslag gevestigd. Het is mogelijk dat Erick hier schoolgegaan is. Een andere reden waarom Erick naar Deventer vertrok kan zijn dat hij niet goed met zijn stiefvader Jan toe Elschate kon opschieten. Misschien omdat hij

te weinig aandacht van hem kreeg, daar Jan het druk genoeg had met het beheer van de Vente en de opvoeding van zijn eigen vijf kinderen die hij vanaf 1640 met Berentien op de Vente verwekte. Bovendien had Jan, dat zullen we nog zien, een bazig karakter en bleef hij de roomse godsdienst aanhangen.

Voor het eerst horen we dan weer van Erick in die rechtszaak van 1657 als Anneken Wesselinck, dochter van kroegbaas Willem Wesselinck en Griete ter Marse, hem aanklaagt voor het hof te Arnhem, omdat hij zijn **trouwbeloften** niet zou nakomen. Het is een zeer omvangrijk proces dat niet eenvoudig is samen te vatten. Vandaar dat ik ervoor kies om dat in een volgend artikel uit de doeken te doen.

Tot een volgende keer.

Willem Elschot

¹ Was GA 0217-754, is nu ECAL 3021 met onbekend inventarisnummer

² Voorgesloten geld

WATEROVERLAST

Wateroverlast in het zuiden van ons land
en nog dramatischer in de buurlanden, doen ons beseffen,
dat we nog lang niet alles in de hand hebben.

Naast het menselijk leed,
zijn ook de zelfstandig ondernemers hard getroffen
En zien hun inkomsten wegvallen.

Ook in Ruurlo hebben we in het verleden met wateroverlast te maken gehad.
Zo stroomde de Slinge in de jaren '50 en '60 nog al eens over de Groenloseweg
en kwamen delen van het Ruurlosebroek onder water te staan.

Als tuinder in het Broek hebben wij, weliswaar, in wat mindere mate,
ook met wateroverlast te maken gehad, toen de Baakse beek in 1994 en 1998 buiten z'n oevers trad.
Minder ernstig maar met een grote impact.

De hectares met aardbeien waar veel geld en arbeid ingestoken was stonden onder.
De zwanen zwommen er over heen.

Natuurlijk werd het waterschap gebeld.

Een vrolijke meneer gaf als oplossing, misschien een eigen dijkje en een stuw.

Dat water dun is en ook via de grond van de burens stroomde, daar dacht hij niet aan.

Ook stonden in 1998 onze witlofpennen in de polders onder water.

Er was alleen voor ons bedrijf tonnen aan schade.

De premier van ons land stond er bij en zei dat een ieder geholpen zou worden.

Wat niet bewaarheid werd.

Toen en vast ook nu, valt de schade vaak niet onder de verzekering of regeling.

1998 Wateroverlast Ruurlose Broek. Op de achtergrond het huis van de familie Bannink (Hulshofweg 8); foto fam. Bannink.

Slingekade langs rijksweg bij Groenlo doorgebroken

GROENLO — Ruim honderd hectare land is in de richting van Beltrum onder water komen te staan ten gevolge van een doorbraak van de kade langs de Slinge aan de Rijksweg tussen Groenlo en Ruurlo. De Slinge heeft de geweldige hoeveelheid water van dinsdag weer eens niet kunnen verwerken. Maar in de plaats dat het water thans over de weg Groenlo-Ruurlo stroomde, zoals reeds zo dikwijls is gebeurd, heeft het gistermiddag om vijf uur een gat van ongeveer tien meter breed geslagen in de kade langs de rivier, waardoor het met kracht de aangrenzende landerijen binnenstroomt.

Artikel Tubantia 21-07-1966

Hermien Bannink

1994 Wateroverlast bij de Hulshofweg in het Ruurlose Broek, foto fam. Bannink.

woordzoeker

APOTHEEK	KLEINKRANENBARG	PETERS	SVEN
APVANOORSPRONG	KUENEN	PLUS	TAPENVANHOF
BLOEMENDINGETJES	LINGERIE	REGIOBANK	TEUNISSEN
BOUWBEDRIJF	LUSANNE	RIBBERS	THOMAPOST
COOP	MARTIJNNIENHUIS	SCHOT	WELKOOP
ELLENSWINKELVANNU	MEEKS	SCHROER	WESSELINK
GROOTJEBBINK	MODE	SPANNEVOGEL	
HOEKMAN	NIBINK	STAR	
JELTEHUMMELINK	OUDEWESSELINK	STEENTJES	

B	G	R	A	B	N	E	N	A	R	K	N	I	E	L	K	U
M	O	D	E	L	E	E	E	D	E	R	A	P	L	U	S	N
A	N	K	W	O	V	T	N	V	O	A	P	E	O	S	O	N
K	N	I	L	E	S	S	E	W	R	T	O	T	B	A	A	A
N	R	U	W	M	L	S	U	T	H	S	T	E	O	N	P	V
I	E	T	U	E	P	K	K	N	C	A	H	R	U	N	V	L
L	L	A	A	N	N	O	O	H	S	O	E	S	W	E	A	E
E	E	P	L	D	G	R	O	O	T	J	E	B	B	I	N	K
M	G	E	D	I	L	T	R	C	P	S	K	E	E	M	O	N
M	O	N	K	N	I	L	E	S	S	E	W	E	D	U	O	I
U	V	V	N	G	N	E	S	R	E	B	B	I	R	U	R	W
H	E	A	I	E	G	H	O	E	K	M	A	N	I	J	R	S
E	N	N	B	T	E	U	N	I	S	S	E	N	F	L	P	N
T	N	H	I	J	R	T	S	O	P	A	M	O	H	T	R	E
L	A	O	N	E	I	R	E	G	I	O	B	A	N	K	O	L
E	P	F	E	S	E	S	E	J	T	N	E	E	T	S	N	L
J	S	I	U	H	N	E	I	J	N	N	I	J	T	R	A	M

Oplossing

SPONSOREN

De volgende bedrijven en instellingen hebben door hun financiële bijdrage het mogelijk gemaakt dat wij ons kwartaalblad "Onder d'n Kroezeboom" kunnen realiseren. Wij zijn hen daarvoor zeer erkentelijk.

Bestuur Old Reurle

Houtzagerij Agneta

www.vaags.nl

www.vriendenvanagneta.nl

Apotheek Ruurlo

0573 - 454522

www.apotheekruurlo.nl

Harrie Arendsen Ruurlo B.V.

0573 - 452743

www.harriearendsen.nl

Avenarius Hampshire Hotel Restaurant

0573 - 451122

info@avenarius.nl

Albert Bakker Video

0573 - 453172

www.abvideo.nl

Bronkhorst High-Tech B.V.

0573 - 458800

www.bronkhorst.com

Cactus Oase

0573 - 451817

www.cactusoase.nl

Coop Supermarkten B.V.

0573 - 451688

www.supercoop.nl

Decorsign ICT & Internet

0573 - 454109

www.decorsign.nl

Schildersbedrijf H. Dolphijn en Zn.

0573 - 451024

Eijgenhuijsen BV

0573 - 453180

www.eijgenhuijsen.com

Ellen's Winkel van Nu

0573 - 785862

www.ellenswinkelvanu.nl

Mark Fokkink Tweewielers

0573 - 453100

www.fokkinktweewielers.nl

Goossens Tweewielers

0573-257361

www.goossenslochem.nl

Groot Jebbink Bloemen en Planten

0573 - 451407

www.grootjebbink.com

De Heikamp Pannenkoekboerderij

0573 - 452090

www.heikamp.nl

HL Grafisch

0573 - 454237

www.hlgrafisch.nl

Hoekman Vis

06 - 12873849

Hofstede Tweewielers

0573 - 450055

www.bth.nl

Bouwbedrijf J. Hummelink

06 - 39572478

www.bouwbedrijf-jhummelink.nl

Bloem & Dingetjes

0573 - 462944

'n Ibink Boter en Kaasboerderij

06 - 51901506

www.nibink.nl

De Keizerskroon Café-Restaurant
0573 - 451416
www.keizerskroon-ruurlo.nl

Klein Kranenburg Bouwbedrijf
0573 - 451414
www.betonpoeren.nl

Kuene Keurslager
0573 - 451337
www.kuene.keurslager.nl

Liestro Software bv
0573 - 438444
www.liestro.nl

Lusanne Lingerie
0573 - 453070
www.lusanelingerie.nl

Meek's Meubelen
0573 - 453349
www.meeksmeubelen.nl

Martijn Nijenhuis Verbouw, Onderhoud
06 - 12096066
www.nijwo.nl

De Naover Dinercafé
0573 - 451532
www.denaover.nl

Ap van Oorspronk
0573 - 451824

Bakkerij Oude Wesselink
0573 - 451386
www.bakkerijoudewesselink.nl

Peters Bestratingen
0573 - 452560
www.petersruurlo.nl

**RegioBank Steentjes en
Administratie- en adviesburo Schroer**
0573 - 451485

Ribbers Bouwbedrijf
0573 - 451270
www.ribbers-bouw.nl

Ruesink Autobedrijf
0573 - 452004
www.ruesink.nl

Schot - Ruurlo BV
0573 - 451695
www.schot-ruurlo.nl

Spannevoegel Woninginrichting
0573 - 453193
www.spannevoegel.nl

Supermarkt PLUS Stam
0573 - 453552

Star Doolhof
0573 - 453175
www.doolhofruurlo.nl

Sturris Ruurlo
0573 - 491251
www.sturrisruurlo.nl

SVEN Voor Ogen
0573 - 454629
www.svenvoorogen.nl

Swift Hairfashion
0573 - 451552
www.swifthairfashion.nl

Teunissen Mode Ruurlo
0573 - 451438
www.teunissenmode.nl

Thoma Post Makelaars
www.thoma.nl

Welkoop Ruurlo
0573 - 452500
www.welkoop.nl

Wensink Landbouwmechanisatie
0573 - 451248
www.wensink-ruurlo.nl

Wesselink Makelaars & Taxateurs
0573 - 454027
www.wesselinkmakelaars.nl

Fysiotherapie Maatschap van Zadelhoff
0573 - 458138
www.fysiotherapieruurlo.nl

COLOFON

Voorzitter

Dhr. G. Klein Bluemink

06 - 22108568

voorzitter@oldreurle.nl

Secretaris

vacant

Penningmeester

Dhr. A.J. Schepers

Stationsstraat 10
7261 AD Ruurlo

0573 - 452409

penningmeester@oldreurle.nl

Tweede voorzitter

Dhr. R.F. Siemens

Beatrixlaan 43
7261 XW Ruurlo

0573 - 452503

r.f.siemens@gmail.com

Bestuursleden

Mw. J. Schepers-Abbink

Stationsstraat 10
7261 AD Ruurlo

0573 - 452409

apschepers@ziggo.nl

Mw. I. Hummelink-Klein Brinke

Strikkersteeg 11
7261 RW Ruurlo

0573 - 453531

inahummelink@outlook.com

Dhr. H. Wezinkhof

Kapelweg 4
7251 KM Vorden

0575 - 556427

wezinkherger@gmail.com

Organisatie jaarprogramma

Mw. J. Schepers-Abbink, mw. I. Hummelink-Klein Brinke, dhr. H. Wezinkhof

Werkgroep Archeologie

Dhr. H. Meulenveld (coördinator)

Vordenseweg 4
7244 PS Barchem

0573 - 491319

henk.meulenveld@wxs.nl

Werkgroep Landbouwwerktuigen

Dhr. D.G. Nijenhuis (coördinator)

Sophialaan 4
7261 XS Ruurlo

0573 - 452961

dikenmini@outlook.com

Redactie 'Onder d'n Kroezeboom'

Dhr. H.D. Meerbeek (eindredacteur)

Irenelaan 2A
7261 BV Ruurlo

06 - 30564426

meerbeekherman@gmail.com

Mw. R. Florijn (correctie)

Loolaan 31A
7261 HR Ruurlo

06 - 48037020

rina.florijn@gmail.com

Mw. H. Bannink (redactielid)

Lochemseweg 6
7244 AB Barchem

0573 - 461311

bbannink@kpnmail.nl

Verspreiding Kroezeboom

Mw. J. Schepers-Abbink